Súd:	Krajský súd Trenčín
Spisová značka:	8Co/20/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu:	1423206479
Dátum vydania rozhodnutia:	26. 03. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Darina Legerská
ECLI:	ECLI:SK:KSTN:2025:1423206479.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dariny Legerskej a členiek senátu Mgr. Ivany Šlesarovej a JUDr. Ivety Sopkovej
v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX/XX, D., zastúpený: Advokátska kancelária OLŠOVSKÝ, spol. s r. o., IČO: 50 595 652, so sídlom
G. Švéniho 6, 971 01 Prievidza, proti žalovanému: Slovenská republika, zastúpená: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, IČO: 00 151 866, so sídlom Pribinova 2, 812 72 Bratislava-mestská časť Staré Mesto, o určenie nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaného proti výroku I. a III. rozsudku Okresného súdu Prievidza č. k. 8C/36/2024-215 zo dňa
3. októbra 2024, takto

r o z h o d o l :

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výroku I., III. p o t v r d z u j e.

II. Žalobcovi p r i z n á v a proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1.1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom výrokom I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 3.000 EUR v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku, výrokom II. žalobu vo zvyšnej časti zamietol a výrokom III. priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.2. V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobca sa v konaní domáhal zaplatenia nemajetkovej ujmy vo výške 6.659,47 EUR s príslušenstvom z dôvodu, že bol dlhodobo nútený pracovať ako hasič-technik strojník špecialista nad rámec týždenného pracovného času
48 hodín v dôsledku porušenia práva EÚ, smernice 2003/88/ES. Nemajetkovú ujmu žalobca určil ako súčin počtu odpracovaných hodín pracovnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 zákona
o Hasičskom zbore a sumy zodpovedajúcej 15 % peňažnej náhrady z prináležiacej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac daného roka. Nemajetkovú ujmu za čas pracovného pokoja určil ako súčin odpracovaných hodín v čase pracovného pokoja a sumy zodpovedajúcej 30 % náhrady z prináležiacej hodinovej sadzby príslušného mesiaca v danom roku.

1.3. Žalovaný namietal dôvodnosť žalobcovho nároku a neprimeranosť uplatňovanej výšky nemajetkovej ujmy. Mal za to, že žalobca nesplnil podmienku na riadne uplatnenie nároku podľa zákona č. 514/2003, a to predbežné prerokovanie nároku príslušným orgánom a že
v zmysle uvedeného zákona neboli splnené podmienky vzniku zodpovednosti štátu. Podľa žalovaného smernica 2003/88/EHS nemá vymedzenú pôsobnosť spadajúcu na osobu žalobcu a okruh jeho činností, nakoľko sa nevzťahuje na príslušníkov hasičského zboru. Mal za to, že nie je vo veci pasívne vecne

legitimovaný. Pokiaľ mal žalobca za to, že mu zamestnávateľ určoval pohotovosť nad smernicou povolený limit, mal na túto skutočnosť upozorniť svojho nadriadeného a žiadať, aby mu pohotovosť nebola určovaná. Takisto žalovaný namietal premlčanie nároku. Uviedol, že minimálne požiadavky bezpečnosti a ochrany zdravia, rovnako ako uplatnenie odchýlky v zmysle smernice 2003/88/ES boli riadne transponované do zákona č. 315/2001 Z. z. Poukázal, že žalobca ani neuviedol aká konkrétna škoda mu bola spôsobená s tým, že neboli splnené všeobecné podmienky vyplývajúce z judikatúry Súdneho dvora. Tabuľku priloženú ako prílohu k žalobe nemožno podľa žalovaného považovať za dôkaz, ktorý by preukazoval výšku nemajetkovej ujmy, nakoľko výpočet žalobcu je mätúci
a maskuje mzdové nároky, a preto sa javí ako špekulatívny. Výška nemajetkovej ujmy je neprimeraná, a to aj s porovnaním výškou náhrad, ktoré sú priznávané obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmou žalobcu neporovnateľne vyššia. Vo vzťahu k úroku z omeškania poukázal na rozhodnutie NS SR pod sp. zn. 6Cdo/185/2011 s tým, že ustáliť omeškanie žalovaného je možné až po rozhodnutí súdu a uplynutím patričnej lehoty na plnenie.

1.4. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania zistil, že žalobca pracoval
u žalovaného ako hasič vo funkcii vedúci technik strojník v žalovanom období od apríla 2020 do marca 2023. Podľa prehľadu odpracovaných hodín predložených žalovaným zistil, že žalobca v rozhodnom období odpracoval 1983,21 pohotovostných hodín. Podľa smernice 2003/88/ES v zmysle článku 6 písm. b) priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmych dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín. ESD vo veci C-429/09 rozhodol, že predmetná smernica má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu uplatniť priamo v konaní pred vnútroštátnymi súdmi.

1.5. Vec právne posúdil podľa čl. 7 ods. 2 a čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, § 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej CSP), čl. 1 ods. 1 až 3, čl. 2 ods. 1
a 2, čl. 6 písm. b) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003
o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, smernica ustanovuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času, § 85 ods. 1
a 2, § 86 ods. 1 a 2, § 91 ods. 1 až 3, § 92 ods. 1 a 2, § 103 ods. 5, § 122 ods. 1, § 122 ods. 3 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, § 11, § 13 ods. 1 až 3, § 100
ods. 1, § 101, § 853 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník.

1.6. Vo vzťahu k žalovaným namietanému nedostatku právomoci konať mal súd prvej inštancie preukázané, že žalobca v konaní uplatňoval nárok na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy v peniazoch s poukazom na porušenie práva EÚ vyplývajúce primárne
z čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, konkrétne nesplnenie povinnosti štátu zabezpečiť dodržiavanie a neprekračovanie maximálneho priemerného pracovného času 48 hodín pre každé obdobie 7 dní vrátane nadčasov, pričom spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva EÚ v dôsledku nesprávneho prebratia, resp. uplatňovania smernice
vo vnútroštátnom právnom poriadku je nutné zaradiť medzi súkromnoprávne spory
a z judikatúry Súdneho dvora EÚ jednoznačne vyplýva, že spory o náhrady škody spôsobenej porušením práva EÚ medzi jednotlivcom a štátom majú rozhodovať príslušné vnútroštátne súdy. Súdny dvor vo veci C-429/09 rozhodol, že predmetná smernica má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu uplatniť priamo v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Právomoc súdu na konanie a rozhodovanie v prejednávanej veci je daná s poukazom na § 3 CSP.

1.7. K namietanému nedostatku pasívnej vecnej legitimácie mal súd prvej inštancie za to, že podľa čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie smernica je záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, avšak voľbu foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom. Podľa čl. 29 smernice 2003/88/ES je smernica adresovaná členským štátom a žalovaný ako členský štát a adresát smernice je zodpovedný za prijatie všetkých opatrení legislatívnej aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu smernice, pričom v prípade nesplnenia tejto povinnosti je štát zodpovedný aj za nesprávnu aplikáciu smernice 2003/88/ES, pokiaľ
k nesprávnej aplikácii došlo v dôsledku jej nesprávneho prebratia do právneho poriadku. Pokiaľ je smernica 2003/88/ES určená žalovanej/štátu, ktorá zodpovedá za jej správne prebratie, v konaní o náhradu škody spôsobenej nesprávnym prebratím smernice 2003/88/ES do právneho poriadku je pasívne vecne legitimovaný žalovaný. Súd prvej inštancie poukázal na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-429/09 s tým, že pasívna vecná legitimácia v tomto spore svedčí štátu - Slovenskej republike,

v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR ako ústredný orgán štátnej správy, do pôsobnosti ktorého spadá aj Hasičský a záchranný zbor
(§ 11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z. z.), ktorého príslušníkom bol žalobca v rozhodnom období. Navyše v zmysle zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky garantom právnej úpravy vymedzenej v zákone
o Hasičskom a záchrannom zbore a predstavuje garanta riadnej transpozície smernice Európskej únie do slovenského právneho poriadku.

1.8. K námietke žalovaného, že smernica 2003/88 ES sa nevzťahuje na žalobcu, súd prvej inštancie uplatňoval výklad práva EÚ, ktorý podal Súdny dvor, z ktorého judikatúry vyplýva, že čl. 2 ods. 2 smernice 89/391/EHS nevylučuje z jej pôsobnosti služby civilnej ochrany ako také, ale len „určité osobitné činnosti“ týchto služieb, ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanovení tejto smernice. Uvedená výnimka bola prijatá len na účel zabezpečiť riadne fungovanie služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu - napríklad katastrofa - pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy (rozsudok v spojených veciach C-397/01 až C-403/01 Pfeiffer). Súd argumentoval obdobne ako vo veci C-52/04, v ktorej Súdny dvor uviedol, že smernica 89/391/EHS sa musí uplatňovať na činnosti hasičskej služby, aj keď tieto činnosti zásahové sily v teréne vykonávajú bez ohľadu na to, či sú zamerané na boj proti požiarom alebo poskytnutie pomoci iným spôsobom, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok
v súlade s poslaním, ktoré bolo zverené príslušnej službe, a to aj vtedy, keď zásahy, ktoré môžu byť spojené s týmito činnosťami, sú vzhľadom na svoju povahu nepredvídateľné
a môžu vystaviť pracovníkov, ktorí ich vykonávajú, určitému riziku, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie. Súd prvej inštancie mal potom za to, že na činnosti zásahových síl verejnej hasičskej služby sa v zásade nevzťahuje výnimka uvedená v čl. 2 ods. 2 prvého pododseku smernice 89/391/EHS, ale tieto činnosti naopak patria do pôsobnosti tejto smernice, pokiaľ sú vykonávané za obvyklých podmienok. V rozsudku vo veci C-518/15 Súdny dvor dospel k záveru, že na uvedené činnosti hasičského zboru, pokiaľ sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním zvereným príslušnej službe, sa má uplatniť aj smernica 2003/88/ES. V konaní žiadnou zo strán sporu nebolo tvrdené a preukázané, že by v rozhodnom období výkon práce žalobcu, vrátane služobnej pohotovosti zahŕňal výkon takej činnosti, ktorá by sa vymykala obvyklým podmienkam a bolo by ju možné považovať za osobitne vážnu situáciu alebo situáciu osobitného rozsahu (dosahujúcu intenzitu katastrofy), kedy by nebolo možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy.

1.9. Na otázky, či vnútroštátna právna úprava v podobe zákona č. 315/2001 Z. z.
o Hasičskom a záchrannom zbore a na ňu nadväzujúca aplikačná prax rešpektuje požiadavku vyplývajúcu z čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, súd prvej inštancie uviedol, že čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES predstavuje v rozsahu, v akom ukladá členským štátom maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času, ktorá musí byť ako minimálna požiadavka priznaná každému pracovníkovi, dôležité pravidlo sociálneho práva Únie, ktoré nemožno podrobiť akejkoľvek podmienke alebo akémukoľvek obmedzeniu, a ktoré jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu dovolávať priamo pred vnútroštátnymi súdmi (C-429/09). Súdny dvor vo viacerých svojich rozhodnutiach ako napr. C-397/01 Pfeiffer a C-437/05 Vorel opakovane zdôrazňoval, že čas pracovnej pohotovosti na pracovisku je potrebné v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času
a pracovná pohotovosť vykonávaná pracovníkom v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa považuje ako celok za pracovný čas nezávisle od toho, akú prácu skutočne pracovník vykonáva. Osobitne v prípade hasičov Súdny dvor potvrdil, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený smernicou 2003/88/ES (C-429/09, C-52/04). Nakoľko žalobca musí byť počas výkonu služobnej pohotovosti k dispozícii zamestnávateľovi na pracovisku, súd prvej inštancie mal za to, že celý čas služobnej pohotovosti je potrebné započítať do pracovného času žalobcu, a teda bez vplyvu na porušenie čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES je preto aj skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je žalobcovi vyplácaná náhrada. Slovenská právna úprava obsiahnutá v zákone
č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore upravuje podmienky výkonu štátnej služby so zameraním okrem iného na pojmy týždenný služobný čas, nerovnomerné rozvrhnutie služobného času, štátna služba nadčas, služobná pohotovosť. Súd prvej inštancie sa oboznámil s prílohou č. 4 k zákonu,

v rámci ktorej bola prebratá i časť smernice 2003/88/ES, avšak úprava zahrnutá v zákone č. 315/2001 Z. z. nie je v súlade s právom EÚ, konkrétne skutočne nemožno z právnej úpravy a z jej praktickej aplikácie dovodiť, že by služobná pohotovosť hasičov vykonávaná v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času. Cieľ čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES (t. j. neprekročenie priemerného týždenného pracovného času pracovníka v rozsahu 48 hodín vrátane nadčasov) nebol v prípade zákona č. 315/2001 Z. z. naplnený. Vnútroštátna právna úprava v podobe zákona č. 315/2001 Z. z. umožňuje rozvrhnúť príslušníkovi HaZZ nerovnomerný pracovný čas, avšak takýto pracovný čas nesmie presiahnuť maximálnu hranicu stanovenú smernicou v zmysle čl. 6 písm. b). Neaktívnu časť služobnej pohotovosti zákon explicitne nezaraďuje do výkonu štátnej služby, práve naopak, z § 86 zákona č. 315/2001 Z. z. pri nerovnomernom rozvrhnutí služobného času vyplýva, že zákon rozlišuje medzi dĺžkou vykonávania štátnej služby a na ňu nadväzujúcou služobnou pohotovosťou v mieste vykonávania štátnej služby. Rozlíšenie je zreteľné aj z ohodnotenia výkonu štátnej služby a výkonu služobnej pohotovosti v § 103 ods. 5 zákona, keď zákon jednoznačne rozlišuje služobný príjem na jednej strane, ktorého zložky sú uvedené v § 103 ods. 1, vrátane napr. platu za štátnu službu nadčas a na druhej strane peňažnú náhradu za služobnú pohotovosť v štátnej službe ako osobitný mzdový nárok upravený v § 122 zákona, kde sa uvádza na jednej strane neaktívna časť služobnej pohotovosti (a to vrátane určenej služobnej pohotovosti na pracovisku v zmysle § 92 ods. 1 zákona), za ktorú patrí príslušníkovi náhrada za služobnú pohotovosť, a na druhej strane výkon štátnej služby, ku ktorému dôjde počas trvania pohotovosti, za ktorý už uvedená náhrada príslušníkovi nepatrí, ale patrí mu služobný príjem (konkrétne jeho zložka - plat za štátnu službu nadčas). Na základe uvedeného je teda zrejmé, že zákon rozlišuje na jednej strane výkon štátnej služby, ktorý sa započítava do služobného času v zmysle § 85 ods. 1 a na druhej strane neaktívnu časť pracovnej pohotovosti, kde len v prípade, že sa zmení na aktívnu časť, teda v prípade výjazdu sa potom považuje takto vykonaná práca za súčasť výkonu štátnej služby a potom sa zarátava ako služobný čas, avšak zákon hovorí, že tento prípad sa považuje za prácu nadčas podľa § 122 ods. 3. Z § 91 ods. 1 zákona potom vyplýva, že štátna služba ako nadčas je vykonávaná nad rámec určeného služobného času ako ďalší služobný čas, ktorý sa započítava do týždenného služobného času v zmysle § 85 ods. 2, na rozdiel od samotnej neaktívnej časti služobnej pohotovosti Súd prvej inštancie mal za to, že zákon tak nie je v súlade so smernicou 2003/88/ES, nakoľko zo služobného/pracovného času hasiča vyčleňuje neaktívnu časť určenej služobnej pohotovosti, ktorú je pritom príslušník povinný tráviť na pracovisku.

1.10. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že v rozhodnom období od apríla 2020 do marca 2023 mal žalobca rozvrhnutý pracovný čas nerovnomerne tak, že týždenný pracovný čas pozostával zo 17 hodinovej pracovnej zmeny ako výkon služby a na ňu nadväzovala 7 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku, t. j. na pracovisku žalobca strávil sústavne 24 h. Výkon služobnej pohotovosti bol rozdelený na aktívnu časť služobnej pohotovosti, ktorá bola odmeňovaná ako nadčasová práca a neaktívnu časť služobnej pohotovosti. Posudzované obdobie predstavuje 156,45 týždňov. Pri dodržaní obmedzenia vyplývajúceho z čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, teda maximálnych týždenných pracovných časov a nadčasov po 48 hodín, na uvedené rozhodné obdobie pripadá maximálny pracovný čas 7509,6 hodín (156,45 týždňov x 48 hod.). Z dokazovania vyplynulo, že žalobca v posudzovanom období po zohľadnení skutočne odslúžených hodín realizoval výkon práce v rozsahu 6791 hodín. Pokiaľ by súd prvej inštancie ako relevantný dôkaz vzal do úvahy iba žalovaným predloženú tabuľku výpočtu priemerného týždenného služobného času v sledovaných referenčných obdobiach, na ktorú vyššie odkazuje, z nej súdu vyplynulo, že reálne odpracovaný čas (skutočne odpracované hodiny) žalobcu v priemere týždenne bol v rámci týždenných 48 h. Avšak súd hodnotí dôkazy nielen jednotlivo, ale v ich vzájomnej súvislosti, na základe čoho súd prvej inštancie dospel k zisteniam, že do tohto výpočtu nebola zapracovaná celková pracovná pohotovosť žalobcu, čo súd zistil z vlastnej činnosti a súdu daná skutočnosť bola známa aj z výpovede svedkov v predošlých konaniach súdu, ako napr. konanie sp. zn. 8C/82/2023 a iné. Takisto zo žalobcom k žalobe predloženej tabuľky ohľadom počtu hodín celkovej pohotovosti, ktorá v konaní ostala nespornou, mal súd za preukázané, že žalobca za rozhodné obdobie mal celkovú pohotovosť 1983,21 hodín. Riadny pracovný týždenný čas tak predstavoval 156,45 týždňov násobených maximálnym týždenným časom 40 h, čo predstavuje 6258 hodín v sledovanom období. Spolu s celkovou pohotovosťou 1983,21 h a maximálnym týždenným pracovným časom 6258 hodín žalobca mal celkovo odpracovaných 8241,21 hodín. Ak súd prvej inštancie vzal do úvahy, že maximálne povolených za rozhodné obdobie bolo možné odpracovať 7509,6 hodín

(156,45 týždňov x 48h), mal potom nespornými skutočnosťami za preukázané, že žalobca odpracoval nad limit v rozhodnom období 731,61 hodín, čo v prípade zahrnutia celkovej pracovnej pohotovosti by sa jednalo ešte o vyššie navýšenie pracovného času nad 48 h a to konkrétne o 4,7 hodín týždenne, a teda navyše oproti maximálnemu prípustnému času za dané obdobie vyplývajúcemu zo smernice. Súd prvej inštancie zdôraznil, že sa jedná o maximálny prípustný čas stanovený právom EÚ, ktoré malo byť prebraté aj do slovenskej vnútroštátnej právnej úpravy. Žalobca pritom realizoval výkon práce zjavne nad rámec maximálneho prípustného pracovného času 48 hodín týždenne vyplývajúceho zo smernice. Súd prvej inštancie v tomto smere nevidel dôvod osobitne sa zaoberať žalovaným uvádzanými referenčnými obdobiami pre posudzovanie priemerného odpracovaného času, keďže rozhodné obdobie cca 3 rokov, z ktorého súd prvej inštancie v konaní vychádzal na základe predložených dokladov, je dostatočne dlhé na to, aby bolo možné konštatovať, že vo vzťahu
k žalobcovi požiadavka vyplývajúca z čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES nie je dodržiavaná a takýmto porušovaním práva EÚ dochádza k zásahom do sféry jeho oprávnených záujmov. Súd mal za nesporné, že článok 6 písm. b) smernice 2003/88/ES priznáva pracovníkom právo na priemerný týždenný pracovný čas, vrátane nadčasov v rozsahu 48 hodín. Toto ustanovenie smernice má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Ustanovenie článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES nebolo do právneho poriadku Slovenskej republiky prebraté správne, pretože umožňuje, aby priemerný týždenný pracovný čas žalobcu, vrátane nadčasov presiahol 48 hodín, keď do pracovného času sa v rozpore s čl. 2 ods. 1 smernice žalobcovi nezapočítava čas služobnej pohotovosti, pričom v konaní pred súdom prvej inštancie bolo preukázané, a to listinnými dokladmi, ktoré boli vypracované zamestnávateľom žalobcu, že za sporné obdobie, ktoré je predmetom sporu, a to tri roky spätne pred podaním žaloby na súd, dochádzalo k tomu, že priemerný týždenný služobný čas žalobcu presahoval hranicu 48 hodín. Celkovo súd prvej inštancie vyhodnotil, že za žalované obdobie žalobcov priemerný týždenný pracovný čas presahoval priemerný týždenný pracovný čas stanovený v čl. 6 písm. b) smernice
č. 2003/88/ES. K námietke žalovaného, že stanovený limit týždenného pracovného času mal byť počítaný aj pre jednotlivé referenčné obdobia, a nielen každých 7 dní, súd prvej inštancie poukázal na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-254/18, z ktorého vyplýva, že čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá na účely výpočtu priemerného týždenného pracovného času stanovuje aj v rámci určitých referenčných období výpočet priemerného pracovného času, ak táto úprava obsahuje mechanizmy, ktoré umožňujú zabezpečiť, že priemerný maximálny pracovný čas v rozsahu 48 hodín bude rešpektovaný počas každého obdobia 6 mesiacov zapadajúceho do rámca 2 po sebe nasledujúcich pevných referenčných období. Súd mal za to, že zákon č. 315/2001 Z. z.
o Hasičskom a záchrannom zbore neupravuje mechanizmy, ktoré by zabezpečili, že priemerný pracovný čas v rozsahu 48 hodín bude rešpektovaný počas stanovených
6 mesačných referenčných období, preto bol názoru, že pri výpočte priemerného pracovného času a jeho prekročenia nemožno vychádzať z referenčných období v trvaní 6 mesiacov, ako to požadoval žalovaný, a je možné vychádzať len z čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES
a priemerný pracovný čas počítať len za každé obdobie 7 dní vrátane nadčasov. V danej súvislosti súd prvej inštancie poukázal na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-429/09 Fuß, podľa ktorého referenčné obdobia upravené v čl. 16 až 19 smernice 2003/88/ES na uplatnenie čl. 6 písm. b) tejto smernice na účely stanovenia týždenného priemerného pracovného času, aj keď tieto ustanovenia majú v tejto súvislosti priamy účinok, vo veci samej nemôžu byť relevantné, keďže je nesporné, že všetky dotknuté referenčné obdobia uplynuli, pokiaľ ide
o obdobie uvedené v návrhu, ktorý vo veci samej uviedol žalobca. Z vyššie uvedeného mal súd prvej inštancie za to, že u žalobcu cieľ smernice 2003/88/ES nebol dodržaný a v danom smere žalovaný ako členský štát a adresát smernice 2003/88/ES je zodpovedný za prijatie všetkých opatrení legislatívnej aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu smernice.
V prípade nesplnenia tejto povinnosti je tak štát zodpovedný nielen za neimplementáciu, ale aj za nesprávnu aplikáciu smernice 2003/88/ES, pokiaľ k nesprávnej aplikácii smernice došlo v dôsledku jej nesprávneho prebratia do právneho poriadku. Na základe opísaného skutkového stavu podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Únie, ktoré sú mu pripísateľné, je súčasťou systému zmlúv, na ktorých je Únia založená (rozsudky C-6/90 a C-9/90 Francovich a i.,
C-46/93 a C-48/93 Brasserie du pechEUR a Factortame), čím poškodení jednotlivci majú právo na náhradu, za súčasného splnených troch podmienok, a to cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať

jednotlivcom práva, porušenie je dostatočne závažné a medzi týmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť (rozsudok C-118/08).

1.11. V konaní mal súd prvej inštancie preukázané, že u žalobcu došlo k porušeniu čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES tým, že právna úprava v zákone č. 315/2001 Z. z. a na ňu nadväzujúca aplikačná prax nerešpektuje maximálny priemerný prípustný pracovný čas
48 hodín týždenne. Článok 6 písm. b) smernice 2003/88/ES predstavuje právnu normu Únie, ktorá jednotlivcom priznáva práva okrem iného judikované aj v rozsudku C-429/09
a nedodržanie požiadaviek upravených v uvedenom článku počas dotknutého obdobia je zjavným porušením judikatúry Súdneho dvora, a preto sa musí považovať za dostatočne závažné porušenie práva Únie.

1.12. Škodou je vo všeobecnosti akákoľvek ujma v majetkovej sfére poškodeného, resp. nemajetkovou ujmou je vo všeobecnosti ujma v nemajetkovej sfére poškodeného vyjadriteľná v peniazoch a napraviteľná poskytnutím majetkového plnenia, v prípade nemajetkovej ujmy za predpokladu, že ju nemožno uspokojiť inak. Súd prvej inštancie v zmysle zásad ekvivalencie a efektivity v danej veci aplikoval ustanovenia slovenského právneho poriadku
o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priznávanej fyzickým osobám v prípade zásahu do ich osobnostných práv v zmysle § 13 v spojení s § 11 Občianskeho zákonníka a pri určení výšky náhrady prihliadal na kritéria stanovené zákonom a súdmi v obdobných prejednávaných veciach. So zreteľom na povahu osobnostného práva, ktoré bolo v danom prípade porušené ako právo na ochranu zdravia, na odpočinok, právo na súkromie a rodinný život a jeho okolnosti nemožno v danom prípade podmieňovať možnosť uplatnenia peňažnej satisfakcie požadovaním následku, ktorým by bolo zníženie dôstojnosti, resp. vážnosti žalobcu v spoločnosti v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu došlo je dôvodný záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu ani žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je namieste vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát). Rovnako neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie výrokov a podobne.

1.13. Súd prvej inštancie mal preukázané i splnenie podmienky priamej príčinnej súvislosti medzi porušením práva Európskej únie a škodou spôsobenou žalobcovi. V príčinnej súvislosti s porušením práva EÚ zo strany žalovaného došlo u žalobcu k vzniku nemajetkovej ujmy
v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia a práva na odpočinok, pretože účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času bolo podľa odôvodnenia smernice 2003/88/ES zabezpečenie potreby odpočinku, aby žalobca v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobil úraz sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám, a aby si krátkodobo alebo dlhodobo nepoškodil zdravie. Súčasne súd prvej inštancie dospel aj k záveru o zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život (čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky), pretože musel reálne odpracovať viac, ako bol povinný
v zmysle smernice 2003/88/ES a tým na úkor svojich blízkych musel tráviť čas v práci
a prichádzal o čas, ktorý by mohol venovať rodine, manželke a dcére, ktoré majú obe zdravotné problémy. Z výsluchu žalobcu vyplynulo, že v dôsledku nadčasov sa nemôže dostatočne venovať hlavne svojej dcére, ktorá mala sklony k samovražde a potrebuje neustály dohľad. Vzhľadom na skutočnosť, že jeho manželka má zdravotné obtiaže, dohľad nad dcérou je v prevažnej miere na žalobcovi, ktorý v dôsledku pracovnej vyťaženosti reálne uvažuje nad skončením pracovného pomeru z uvedených dôvodov. Pokiaľ má jeho dcéra nad sebou dohľad, nemá tendencie k sebapoškodzovaniu. Takisto počas 48 hodinového odpočinku musí byť nepretržite dostupný na telefóne, kedy je pochopiteľné, že zamestnanec pociťuje istú zodpovednosť voči zamestnávateľovi a napätie a nemôže sa tak naplno venovať svojej rodine.

1.14. Ak žalovaný polemizoval ohľadom činnosti žalobcu počas služobnej pohotovosti, že pokiaľ nie je nariadený služobný zákrok, žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, tak súd mal preukázané výsluchom žalobcu, že pri nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený resp. vymedzený priestor na odpočinok, kde žalobca musí byť fyzicky prítomný a bez ohľadu na to, že nemusí byť „aktívny“ počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti, a že má vytvorené podmienky na oddych, resp. spánok, musí byť plne k dispozícii a pripravený okamžite plniť svoje povinnosti.

1.15. Čo sa týka spochybňovania skutočnosti, že žalobca neupozornil svojho zamestnávateľa na porušovanie jeho práv, tak takáto požiadavka je v priamom rozpore okrem iného s rozsudkom Súdneho dvora C-429/09, podľa ktorého právo EÚ bráni takej vnútroštátnej právnej úprave, ktorá by podriaďovala právo pracovníka na náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES zo strany dotknutého členského štátu podmienke, aby o dodržovanie tohto ustanovenia najprv požiadal svojho zamestnávateľa, čo by bolo jednoznačne v rozpore so zásadou efektivity práva EÚ, keďže výkon práv priznaných jednotlivcom priamo uplatniteľnými ustanoveniami práva EÚ by bol znemožnený alebo nadmerne sťažený, ak by sa od žalobcov ako slabšej strany
v pracovnoprávnych vzťahoch vyžadovalo najprv uplatniť svoje práva voči zamestnávateľovi.

1.16. K námietke premlčania uplatneného nároku súd prvej inštancie konštatoval, že porušením práva EÚ zo strany žalovaného vznikla žalobcovi ujma, ktorú súd analogicky posúdil podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka vzťahujúcich sa na ochranu osobnosti. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka
a začiatok plynutia premlčacej doby pri náhrade za nemateriálnu ujmu je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby. K ujme na právach žalobcu pritom dochádzalo kontinuálne počas celého obdobia, kedy nebol dodržaný limit pracovného času podľa čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, teda k premlčaniu celého uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy nemôže dôjsť jedným okamihom. Súd prvej inštancie mal za to, že s poukazom na dátum podania žaloby (20.05.2024) teda v období 3 roky spätne od podania žaloby nie je premlčaný nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v dôsledku zásahov do jeho osobnostných práv.

1.17. Čo sa týka samotnej nemajetkovej ujmy a jej výšky mal súd prvej inštancie za to, že účelom a zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu. Peňažná satisfakcia za neoprávnený zásah do osobnosti sa určuje odhadom, je závislá od úvahy súdu, nemožno ju vyjadriť presným matematickým výpočtom vzhľadom na špecifickosť neoprávneného zásahu do nemajetkovej sféry - osobnosti jednotlivca. Je určovaná základnými kritériami, a to predovšetkým závažnosťou vzniku nemajetkovej ujmy, ako i okolnosťami, za ktorých k porušeniu práva došlo. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, trvanie takéhoto zásahu alebo dopady a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom nie sú rozhodujúce subjektívne pocity, ale objektívne kritériá, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase vnímala i každá iná fyzická osoba. Súd prvej inštancie pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy zohľadnil, že žalobca je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru, vykonáva fyzicky i psychicky náročnú prácu a bol preukázaný zásah do osobnosti žalobcu spôsobený tým, že v rozhodnom období pracoval priemerne viac ako 48 hodín týždenne (a súčasne viac ako 40 hodín týždenne podľa § 85
ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z.), keďže v rozpore s čl. 2 ods. 1 smernice 2003/88/ES mu odpracované hodiny určenej služobnej pohotovosti neboli započítané do odpracovaného času, to všetko v dôsledku zanedbania povinnosti žalovaného štátu riadne transponovať smernicu do relevantnej vnútroštátnej právnej úpravy. V dôsledku porušovania práva EÚ na strane žalobcu nebol vytváraný dostatočný priestor na odpočinok, oddych a relax, dochádzalo
k zásahu do jeho práva na súkromie a rodinný život, keď mal obmedzenú možnosť udržiavať, rozvíjať priateľské, resp. rodinné vzťahy a venovať sa svojím záľubám v záujme zlepšenia kvality života a zdravia, ale hlavne nemohol a nemôže dostatočne vykonávať dohľad a starostlivosť nad svojou maloletou dcérou, ktorá má vážne psychické zdravotné problémy. K takýmto zásahom pritom dochádzalo u žalobcu dlhodobo a z výpovede žalobcu vyplýva, že aj naďalej dochádza.

1.18. Na základe uvedeného dospel súd prvej inštancie k záveru, že za primeranú výšku vzniknutej nemajetkovej ujmy aj vzhľadom na špecifickú situáciu ohľadom zdravotného stavu žalobcovej manželky a hlavne maloletej dcéry je možné považovať sumu 3.000 EUR vzhľadom na povahu, intenzitu, trvanie a následky zásahov do osobnostnej sféry žalobcu. Takáto výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch bola určená súdom
prvej inštancie aj komparáciou s obdobnými právoplatnými vecami (napr. KS KE
sp. zn. 9CoCsp/4/2020, sp. zn. 9CoPr/1/2019, sp. zn. 2Co/39/2021, sp. zn. 11Co/59/2021,
OS Brezno sp. zn. 3C/15/2021, sp. zn. 2C/17/2021, OS Zvolen sp. zn. 18C/15/2021,
OS Žiar nad Hronom sp. zn. 24C/23/2022, OS Rimavská Sobota sp. zn. 16C/15/2023, atď.).

Z dokazovania nevyplynula taká intenzita, resp. trvanie negatívnych zásahov do osobnostných práv žalobcu, v dôsledku ktorých by došlo k takému narušeniu medziľudských vzťahov, rodinného života, resp. jeho zdravotného stavu, že by to odôvodňovalo priznanie náhrady nemajetkovej ujmy vo vyššom rozsahu. Za negatívny zásah do žalobcovho súkromia, práva na zdravie a na odpočinok je tak satisfakčnou suma nemajetkovej ujmy 3.000 EUR. Pokiaľ žiadal žalobca priznať vyššiu nemajetkovú ujmu, súd prvej inštancie žalobu v prevyšujúcej časti nepovažoval za dôvodnú.

1.19. Úroky z omeškania súd prvej inštancie žalobcovi nepriznal s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 6Cdo/185/2011, podľa ktorého v prípade nemajetkovej ujmy vzniká povinnosť túto uhradiť až dňom právoplatného rozhodnutia príslušného súdu, a teda povinný sa môže dostať do omeškania až v prípade nesplnenia súdom uloženej povinnosti. Žalovaný by sa dostal do omeškania až momentom, keby súdom priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy nezaplatil žalobcovi riadne a včas, prvý deň omeškania by nastal dňom nasledujúcim po dni nadobudnutia právoplatnosti rozsudku. V tomto smere súd prvej inštancie poukázal na obdobné rozhodnutia najvyššieho súdu pod sp. zn. 7MCdo 16/2011, 6Cdo 185/2011, 1Cdo 15/1997 s tým, že rozhodnutie
o povinnosti zaplatiť nemajetkovú ujmu v peniazoch má konštitutívne účinky, a preto sa pred uplynutím patričnej lehoty určenej súdnym rozhodnutím žalovaná nemôže dostať do omeškania.

1.20 O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 a 2, § 262 ods. 1 CSP na základe zásady úspechu. Pokiaľ sa jedná o uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, výška plnenia, ktoré bolo žalobcovi priznané, závisela od úvahy súdu. V zmysle rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 56/2017 ani úprava CSP nevylučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov
v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, a to
z hľadiska výsledku v zásade zhodne ako podľa dovtedajšej úpravy (§ 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku). Žalobca bol v konaní úspešný čo do základu uplatneného nároku a pokiaľ mu súd prvej inštancie na základe vlastnej úvahy nepriznal náhradu nemajetkovej ujmy v celej uplatnenej výške a takisto nepriznal v nepatrnej časti požadovaných úrokov z omeškania, nemožno to z procesného hľadiska považovať za jeho neúspech v konaní. Z uvedených dôvodov súd žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania o zaplatenie nemajetkovej ujmy voči žalovanej v rozsahu 100 % s tým, že výška nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu a čo sa týka úrokov z omeškania jednalo sa
o neúspech v nepatrnej časti.

2.1. Proti rozsudku do výrokov I. a III. podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný
a navrhol, aby odvolací súd rozsudok prvoinštančného súdu v napadnutej časti zmenil a žalobu zamietol. Uplatnil odvolacie dôvody uvedené v § 365 ods. 1 písm. b), d), f), a h) CSP.

2.2. Podľa žalovaného došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivé súdne konanie
z dôvodu nedostatku riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, ktorého absencia vedie k neúplnosti, nepresvedčivosti a nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia
a k porušeniu práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces priznaných čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru
o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2.3. Žalovaný poukázal na to, že od začiatku konania účinne spochybňoval tvrdenia žalobcu a svoj názor podporil relevantnými dôkazmi. Naproti tomu, žalobca v rámci konania nepredložil žiaden dôkaz spôsobilý preukázať dôvodnosť ním uplatneného nároku vo vzťahu k žalovaným vzneseným námietkam, vzhľadom na čo žalovaný opakovane dôvodne namietal neunesenie bremena tvrdení, ako aj bremena dôkazu zo strany žalobcu. Žalovaný mal za to, že žalobcovi sa nepodarilo preukázať existenciu porušenia práva Európskej únie, nakoľko svoje tvrdenia nepreukázal. Ani samotné nesprávne alebo nedostatočné prebratie Smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky a prípadný presah alebo presahy nad 48 hodinový priemerný týždenný pracovný čas samo o sebe bez ďalšieho nezakladajú nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Existenciu ujmy v morálnej sfére jedinca je vždy nevyhnutné preukázať hodnoverným spôsobom tak, aby táto bola nezameniteľná
s akoukoľvek inou ujmou spôsobenou v inej súvislosti, čo zaťažuje žalobcu. Súd prvej inštancie sa žalovaným vznesenými námietkami nezaoberal, nevyhodnotil ich a vo svojom rozhodnutí nezohľadnil, pričom v prípade nestotožnenia sa s nimi žalovanému, resp. stranám konania neposkytol náležité

zdôvodnenie. Žalovaný od počiatku konania poukazoval na celkovú zmätočnosť žaloby a tiež povahy uplatneného nároku, pričom, ako to vyplýva
z jednotlivých podaní žalobcu, predmetnú námietku žalovaného nevyvrátil a opakovane namietanú zmätočnosť a nejasnosť obsahu podaní neodstránil.

2.4. Uviedol, že žalobca v žalobe k právomoci súdu poukázal na § 25 ods. 4 zákona
č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v spojení
s § 3 CSP. Z toho žalovaný vyvodil, že nárok na náhradu škody bol žalobcom uplatnený práve podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Súd prvej inštancie nezohľadnil špecifikované zákonné kritériá, splnenie ktorých tento lex specialis expressis verbis vyžaduje na to, aby bolo možné nárok na náhradu škody a/alebo nárok na náhradu nemajetkovej ujmy subsumovať pod literu predmetného zákona. Splnenie týchto podmienok nie je na úvahe strán konania ani súdu, ale vyplývajú ex lege. Žalovaný vzniesol námietku nesplnenia podmienky pre riadne uplatnenie nároku na náhradu škody na súde, ktorou je predbežné prerokovanie tohto nároku
s príslušným orgánom podľa § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. Žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody je svojou podstatou vyjadrením snahy o mimosúdne vyriešenie sporu. Zákon č. 514/2003 Z. z. stanovuje, že dotknutá osoba sa môže domáhať svojich práv na vecne a miestne príslušnom súde až po predbežnom prerokovaní nároku na náhradu škody s orgánom oprávneným konať v mene štátu. Ďalej poukázal na § 3 zákona
č. 514/2003 Z. z. vymedzujúci rozsah zodpovednosti s tým, že štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti tohto zákona, pri výkone verejnej moci: nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste,
o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo nesprávnym úradným postupom. Ak sa teda žalobca domáha náhrady škody titulom zákona č. 514/2003 Z. z. spočívajúcom
v údajnom nesprávnom úradnom postupe pri transpozícii Smernice Európskeho parlamentu
a Rady 2003/88/ES z 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len ako ,,Smernica“ či „Smernica 2003/88/ES“), bolo podľa žalovaného potrebné zo strany žalobcu preukázať, že ním tvrdený nesprávny úradný postup bol na to príslušným orgánom konštatovaný. Predchádzajúca konštatácia nezákonnosti napádaného právneho úkonu je v prípadoch žalôb na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. jednou
z prvoradých a nevyhnutných podmienok na uplatnenie náhrady škody na súde. V danej veci nebol žiadnym orgánom konštatovaný nesprávny úradný postup v súvislosti s transpozíciou uvedenej Smernice. Okrem toho žalobca doposiaľ neuviedol, v čom konkrétne vidí chyby
v úradnom postupe, kým boli vykonané, aký mal byť podľa žalobcu správny postup pri transpozícii Smernice a kedy a kým bol tento nesprávny úradný postup konštatovaný. Nebol naplnený prvý predpoklad vzniku zodpovednosti štátu za škodu. Medzi stranami je nesporné, že žalobcovi bola vyplatená mzda za všetky služby, ktoré v služobnom úrade Ministerstva vnútra Slovenskej republiky vykonal. Z uvedeného je zrejmé, že žalobcovi nemohla vzniknúť škoda, nakoľko všetky služby mal zhodnotené vo svojej mzde. Za každú hodinu výkonu štátnej služby, určenej pohotovosti, ako aj za nadčas, boli žalobcovi riadne vyplatené príslušné zložky služobného príjmu, resp. poskytnuté náhradné voľno v súlade s predmetným zákonom. Teda nebol naplnený ani druhý predpoklad vzniku zodpovednosti štátu za škodu. Napokon podľa žalovaného nebol naplnený ani tretí predpoklad vzniku zodpovednosti štátu za škodu, keď mal žalovaný za to, že medzi neexistujúcim nesprávnym úradným postupom, ktorý mal spočívať v údajnej nesprávnej transpozícii Smernice a neexistujúcou škodou
v podobe náhrady časti mzdy, nemôže existovať ani priama príčinná súvislosť.

2.5. Ďalej žalovaný uviedol, že súd prvej inštancie sa osobitne nezaoberal referenčnými obdobiami pre posudzovanie priemerného odpracovaného času, keďže rozhodné obdobie viac ako 3 rokov, z ktorého súd v tomto konaní vychádzal na základe predložených dokladov, je dostatočne dlhé na to, aby bolo možné konštatovať, že vo vzťahu k žalobcovi požiadavka vyplývajúca z čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES nie je dodržiavaná a takýmto porušovaním práva EÚ dochádza k zásahom do sféry jeho oprávnených záujmov. Čo žalovaný nepovažuje za právne správne. Žalobcom stanovené obdobie, v rámci ktorého sa domáha svojho nároku, nekorešponduje s referenčným obdobím podľa Smernice, jedná sa totiž o dve samostatné obdobia, ktoré nepredstavujú jeden celok, pričom tieto nie je žiaduce vzájomne zamieňať. Za predpokladu pripustenia stotožnenia referenčného obdobia so žalovaným obdobím by dochádzalo k absurdným situáciám, kedy by sám žalobca v konaní ustanovil referenčné obdobie, ktoré by bolo pre súd smerodajné, čím by dochádzalo k nereálnym výpočtom reálne odslúžených hodín.

Takýto postup však nevyplýva zo Smernice, dokonca je s ňou v priamom rozpore, pričom uvedený prístup je spôsobilý narúšať aj právnu istotu účastníkov právnych vzťahov. Smernica 2003/88/ES jasne vymedzuje, čo je to pracovný čas a zároveň ho oddeľuje od času odpočinku. Cieľom smernice nie je, aby sa do maximálneho týždenného pracovného času započítaval aj čas odpočinku, inak by ho nerozlišovala. Práve naopak Smernica 2003/88/ES považuje za potrebné, aby mal pracovník dostatočný čas na odpočinok a zároveň stanovuje hranicu maximálneho priemerného týždenného pracovného času. V zmysle uvedeného mal žalovaný za to, že vypočítať priemerný týždenný pracovný čas žalobcu nemožno z fondu pracovného času. Pojem „maximálny týždenný priemerný pracovný čas“ je treba ďalej rozdeliť a definovať. „Maximálny“ definuje hornú hranicu počtu hodín, ktorú nemožno prekročiť. V tomto prípade ide o hranicu 48 hodín „týždenne“, čo predstavuje 7 dní. Zároveň nejde o striktne 7 dní kalendárneho týždňa (t. j. pondelok - nedeľa), čo vyplýva
z článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, ktorý hovorí o období siedmich dní, a teda ide
o určité obdobie siedmich po sebe nasledujúcich dní. Článok 6 Smernice 2003/88/ES zároveň pojednáva o „priemernom“ čase, teda nemožno hovoriť o doslovnom výklade, že každých
7 po sebe nasledujúcich dní musí byť striktne dodržaná horná hranica 48 hodín. Smernica pojednáva o priemere za určité obdobie a v článku 16 písm. b) pojednáva o referenčnom období nepresahujúcom štyri mesiace. Smernica zároveň v ods. 15 preambuly prezumuje potrebu zabezpečiť pružnosť pri uplatňovaní určitých ustanovení tejto smernice a súčasne zabezpečiť dodržiavanie zásad ochrany zdravia a bezpečnosti pracovníkov. Zároveň v ods. 16 preambuly smernica ustanovuje, že je treba ustanoviť, že členské štáty alebo sociálni partneri môžu uplatniť odchýlky z určitých ustanovení. Ako všeobecné pravidlo v prípade odchýlky, musia príslušní pracovníci dostať rovnocennú náhradnú dobu odpočinku“. Požiarna ochrana musí byť v pohotovosti 24/7, nakoľko nie je možné predpokladať kedy a kde vypukne požiar alebo nastane iná situácia vyžadujúca si zásah. Je preto nevyhnutné, aby boli prijaté určité odchýlky od ustanovení Smernice 2003/88/ES pre účinné a efektívne zabezpečenie chodu hasičských staníc. Ustanovenie článku 17 ods. 3 písm. b) bodu iii) Smernice povoľuje, aby sa členské štáty odchýlili od ustanovenia článku 16 Smernice a upravili si referenčné obdobie
v zmysle článku 19 u protipožiarnych služieb, pod ktoré žalobca, ako príslušník Hasičského
a záchranného zboru nepochybne spadá. S poukazom na § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. môže byť služobný čas príslušníkov rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov Hasičského a záchranného zboru je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Na toto referenčné obdobie šiestich mesiacov je nutné prihliadať. To vyplýva aj
z logiky tvorby fondu pracovného času, na ktorý sa odvoláva samotný žalobca, keďže tento je tvorený v zmysle § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. na obdobie šiestich mesiacov.
V zmysle vyššieho uvedeného mal žalovaný za to, že pojem „priemerný“ je nutné vykladať ako priemerný maximálny týždenný čas v referenčnom období šiestich mesiacov, a teda
v priemere nemôže tento čas prekročiť 48 hodín každých 7 po sebe nasledujúcich dní.
S poukazom na čl. 2 ods. 1 a 2 Smernice mal žalovaný za to, že do výpočtu, či teda bola Smernica 2003/88/ES porušená vo vzťahu k žalobcovi, je nutné započítavať len skutočne odpracované hodiny, počas ktorých žalobca buď pracoval na mieste výkonu práce alebo pracoval podľa pokynov zamestnávateľa. S poukazom na článok 2 ods. 2 Smernice nemožno do pracovného času zarátavať čas, ktorý spadá pod definíciu času odpočinku. Z uvedeného hľadiska je preto irelevantné, že žalobca poukazuje na fond pracovného času, ktorý odzrkadľuje na výplatných páskach výšku mzdy, a nie pracovný čas v zmysle Smernice 2003/88/ES. Žalobca pri svojich výpočtoch mylne vychádza z fondu pracovného času, pri ktorom na jednej strane ani neuniesol dôkazné bremeno, keďže včas nepredložil žiadny dôkaz, ktorý by preukazoval jeho tvrdenia, a na strane druhej takýto ukazovateľ neodzrkadľuje skutočne odpracované hodiny. Smernica jasne čas odpočinku a pracovný čas od seba oddeľuje, zatiaľ čo žalobca mylne zamieňa pojem pracovný čas s pojmom fond pracovného času. Žalovaný poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-742/19 (bod 98), z ktorého vyplýva, že článok 2 Smernice sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby sa doba, ktorú príslušník strávi zdržiavaním sa na svojom útvare počas služobnej pohotovosti bezprostredne nadväzujúcej na vykonávanie štátnej služby v rámci rozvrhnutia služobného času, pričom nevykonáva skutočnú prácu, odmeňovala iným spôsobom ako doba štátnej služby, počas ktorej tento príslušník plní služobné úlohy. Smernica v článku 16 písm. b) upravuje aj tzv. „neutralizáciu“, ktorá hovorí o „preskočení“ určitých dní v referenčnom období, ako keby neexistovali. Predmetným spôsobom sa poskytuje pracovníkom zvýšená ochrana, pretože sa z referenčných období „vymazávajú“ dni času odpočinku, čím sa počet odpracovaných dní nezmení, ale zníži sa počet dní
v referenčnom období a teda sa zvyšuje priemerný týždenný pracovný čas žalobcu. Avšak, nemožno neutralizovať všetky dni voľna, pretože by to vytvorilo situáciu ad absurdum a teda to, že čím viac

dní voľna na oddych a regeneráciu by žalobca dostal a využil, tak tým viac by bolo zasiahnuté do jeho práva na oddych a regeneráciu. Zákonodarca pri tvorbe smernice prezumoval predmetnú situáciu a neutralizoval iba dni riadnej dovolenky, v plachtách služieb označené ako „DOV“, a dni práceneschopnosti, v plachtách označené ako „PN“ a „PNK“
(v iných prípadoch aj „OČR“), čím vytvoril priestor na zvýšenú ochranu pracovníkov. Na účely výpočtu priemerného týždenného pracovného času žalobcu žalovaný neutralizuje všetky dni riadnej platenej dovolenky „DOV“, ako aj všetku práceneschopnosť „PN“ a „PNK“, tiež „OČR“ a dni voľna z dôvodu všeobecného občianskeho záujmu „VSZ“. V zmysle Smernice, ako aj právneho poriadku Slovenskej republiky, sú referenčné obdobia príslušníkov Hasičského a záchranného zboru rozvrhnuté do 6-mesačných období, ktoré nie sú viazané na kalendárne mesiace. Na základe uvedeného mal za to, že tieto referenčné obdobia treba počítať od momentu, od ktorého si žalobca uplatňuje svoj nárok. Vo vzťahu k žalobcom predloženej tabuľke, ktorou odôvodňuje ním uplatnený nárok, žalovaný namietal, že samotný odkaz na tabuľku ako dôkaz presahu nad 48 hodinový pracovný čas neobstojí a nepostačuje. Z predmetnej tabuľky nie je zrejmé, ako žalobca k svojim výsledkom dospel, na základe akých skutočností, ktoré faktory, resp. skutočnosti bral do úvahy, čo presne zohľadňoval. Žalobca celkom zjavne nezohľadnil šesť mesačné referenčné obdobie, ale svoje výpočty viaže na obdobie kalendárneho roka, t. j. 12 mesiacov, na čo v zmysle Smernice nie sú splnené podmienky. Žalobca nijakým spôsobom nešpecifikoval presne v akých obdobiach dochádzalo k presahom nad 48 hodinový týždenný pracovný čas. V konaní neboli zo strany žalobcu jednoznačne preukázané presahy nad 48 hodín v konkrétnych obdobiach, avšak tvrdenie žalobcu o pravidelných presahoch vo výške 53 hodín týždenne bolo pre konajúci súd postačujúce.

2.6. Súd prvej inštancie pri zisťovaní presahov nad 48 hodín nesprávne vychádzal z údaja 1.280,32 hodín, ktoré považoval za žalobcom odslúžené hodiny v rámci žalovaného obdobia. Žalovaný do konania predložil dôkaz - prehľad plánu žalobcu za žalované obdobie, v ktorom sú detailne uvedené jednotlivé dni v príslušných mesiacoch s príslušným popisom podľa toho, čo sa v daný deň dialo. Jednotlivé dni sú popísané s poznámkou a z uvedeného možno vyčítať, kedy mal žalobca 24 hodinovú službu, či ju mal plnú alebo prerušenú nejakou neprítomnosťou v práci a v akom časovom rozsahu, tiež prípadné školenia a tiež všetky výjazdy a rovnako aj akúkoľvek neprítomnosť v práci spolu s jej presným časovým vymedzením. Číslo na úplnom konci tabuľkového prehľadu plánu však neznamená celkový počet žalobcom odslúžených hodín v rámci žalovaného obdobia, ale sčítaný počet hodín jednotlivo uvedených v stĺpci 3 (počet hodín). Tento údaj však započítava aj príplatky za výjazdy, a preto je dôležité si všimnúť, že viaceré dni za uvedené obdobie sú v tomto dôkaze uvedené duplicitne, t. j. ide o duplicitu časových údajov žalobcu, z dôvodu ktorého nemožno súčet hodín považovať za údaj o súčte odslúžených hodín žalobcu.
2.7. Žalovaný sa taktiež nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že v predloženej tabuľke výpočtu priemerného týždenného služobného času v sledovaných referenčných obdobiach nie je započítavaný údaj o pohotovosti žalobcu, čím sa v konečnom dôsledku ešte navýši celkový presah nad 48 hodín. Tabuľka obsahuje 15 stĺpcov, pričom každý z nich je presne vymedzený tak, aby bol nezameniteľný s iným a zároveň aby bolo z neho zrejmé, čo ktorý stĺpec preukazuje. V štvrtom stĺpci zľava (počet odslúžených celých zmien) figuruje údaj, ktorý preukazuje počet žalobcom odslúžených celých 24 hodinových zmien
(denná + nočná časť). 24 hodinová zmena v sebe zahŕňa aj tzv. nočnú časť, resp. pohotovosť, počas ktorej sa žalobca nachádza na stanici, avšak okrem prípadu výjazdu (vtedy sa pohotovosť zmení na nadčas, ktorý je aj odlišne finančne ohodnotený), kedy tento čas slúži na oddych. Z tabuľky je možné tiež vyčítať, koľko času žalobca strávil v rámci nočnej pohotovosti, koľko času predstavovali výjazdy, koľko času žalobca strávil v práci aj po skončení 24 hodinovej zmeny, t. j. po 07.00 hod. (v prípade žalobcu za sledované žalované obdobie k takejto situácii neprišlo vôbec). Žalovaný v tabuľke uviedol aj počet skutočne odslúžených hodín v mesiaci, započítané dni (zohľadňujúc neutralizáciu, ak sa žalobcu
v danom období týkala), percentuálne vyjadrenie aktívnej časti služobnej pohotovosti (výjazdy) a priemerný počet týždňov v mesiaci (počet skutočne odslúžených hodín
v mesiaci/priemerný počet týždňov v sledovanom období = priemerný počet skutočne odslúžených hodín za týždeň). Z uvedeného je zrejmé, že žalovaný do svojich tabuliek zahrnul aj nočné pohotovosti, nakoľko žalobcovi sa za účelom zistenia počtu skutočne odpracovaných hodín zarátavali celé 24hodinové zmeny, ako to vyplýva z predložených tabuliek. Vzhľadom na uvedené nemožno tvrdiť, že žalovaným uvádzané hodnoty priemerného počtu skutočne odslúžených hodín za týždeň je potrebné navýšiť ešte
o pohotovosti, a teda celkový priemerný počet odslúžených hodín by mal byť ešte výrazne vyšší.

2.8. Žalovaný sa nestotožnil ani s posúdením splnenia podmienok priznania práva na náhradu škody z dôvodu porušenia práva Únie. Žalobca neosvedčil, žeby mu vznikol nárok na náhradu škody. V prvom rade žalovanému nie je zrejmé ako žalobcovi mohla vzniknúť ním uplatnená škoda. Sám žalobca veľmi nejasným spôsobom stanovil „škodu“, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú bol žalobca odmeňovaný. V čase služobnej pohotovosti sa od žalobcu nevyžaduje „aktívna činnosť“,
a teda mimo času skutočného výkonu práce môže žalobca odpočívať alebo sa venovať inej činnosti. Počas služobnej pohotovosti žalobca nemusí uskutočňovať žiaden výkon práce
z vlastnej iniciatívy, len na základe pokynu svojho zamestnávateľa. Žalobca nemusí byť bdelý a aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti. Napriek tomu zamestnávateľ žalobcovi vypláca dohodnutú odmenu za takto strávený čas, t. j. nie len za vykonanú prácu, ale aj za neaktívnu časť práce. Žalobca dostáva pracovnú odmenu, ktorou mu zamestnávateľ kompenzuje to, že v prípade potreby (zásahu) bude k dispozícií. Pokiaľ aj súd prvej inštancie, napriek všetkým doteraz uvedeným skutočnostiam, dospel k záveru, že služobná pohotovosť, ktorú vykonáva žalobca, a za ktorú je riadne odmeňovaný, je pracovným časom, a teda má sa zarátavať do pracovného fondu, samo o sebe to ešte nie je dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody. Sám žalobca veľmi nejasným spôsobom stanovil „škodu“, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť. Súd prvej inštancie právny nárok na náhradu škody subsumoval pod ustanovenia Občianskeho zákonníka v podobe nemajetkovej ujmy. Žalovaný považuje výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú súd prvej inštancie žalobcovi priznal, za neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmou žalobcu podstatne vyššia. Žalovaný zdôraznil, že Európsky súd pre ľudské práva vyjadril názor, podľa ktorého „výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti“ (napr. Público-Comunicacáo Social, S. A. v. Portugalsko). Európsky súd pre ľudské práva zdôrazňuje, že pri určovaní výšky „náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy“ (napr. Iltalehti a Karhuvaara v. Fínsko). Okrem toho náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch môže súd podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka priznať len ako sekundárnu kompenzáciu vtedy, ak by iná náprava nebola (vôbec) možná v zmysle § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, resp. ak by sa takáto satisfakcia nezdala postačujúca, avšak vždy len vtedy, ak bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, čo v prípade žalobcu nebolo preukázané. V konaní o náhradu nemajetkovej ujmy nesie žalobca bremeno tvrdenia o tom, že žalovaný by spôsobil žalobcovi škodu, resp. zasiahol do jeho osobnosti a že tento zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na jeho právach, pričom žalobca musí nielen uviesť, ale aj preukázať aká ujma mu vznikla. Z tohto bremena tvrdenia pre žalobcu vyplýva dôkazné bremeno preukázať skutočnosti svedčiace o existencii škody a zásahu. Keď sa žalobca domáha v zmysle žaloby náhrady nemajetkovej ujmy, žalobca musí na konkrétnych skutkových okolnostiach preukázať, že zásah nielen mohol, ale aj skutočne vyvolal následnú reakciu v jeho súkromnom živote, rodinnom prostredí, profesionálnej sfére, či v inom prostredí. Zo strany žalobcu nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že by utrpel ujmu, ktorá by v značnej miere znížila jeho dôstojnosť resp. vážnosť v spoločnosti. Žalovaný poukázal aj na skutočnosť, že žalobca sa žalobou nedomáha, aby sa „upustilo od neoprávneného zásahu“ do jeho práva na ochranu osobnosti, ani aby sa odstránili následky takéhoto zásahu. Podaná žaloba tak vôbec nerieši (údajný protiprávny) stav do budúcnosti, ale naopak vytvára priestor pre opätovné čiastkové žaloby. V konaní nebolo výpoveďou žalobcu ani iným dôkazným prostriedkom preukázané ako súčasný stav zasahuje do osobnostnej sféry žalobcu ako základný predpoklad pre vznik nemajetkovej ujmy. Z obsahu žaloby vyplýva skutočnosť, že žalobca vidí problém vo svojom (nedostatočnom) finančnom ohodnotení počas služobnej pohotovosti, keď sa žalobou domáha len (sekundárneho) finančného plnenia od Slovenskej republiky. Žalovaný opakovane namietal, že žalobca v rámci konania pred súdom prvej inštancie neodôvodnil výšku požadovanej peňažnej náhrady, pretože neuviedol, v čom tento „údajný neoprávnený“ zásah spočíval. Nestačí, aby zásah mohol vyvolať určitú reakciu. Chýbajúce skutkové tvrdenia nie je možné nahradiť odvolávaním sa na rozhodovaciu činnosť v iných obdobných prípadoch. Vzhľadom na to, že ide o osobnostné práva, je potrebné nemajetkovú ujmu posudzovať v každom jednom prípade individuálne. Skutočnosť, že žalobca nemôže venovať toľko času, koľko by si predstavoval rodine, priateľom a/alebo voľnočasovým aktivitám a koníčkom, nie je argumentom utrpenej ujmy v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice; medzi uvedeným neexistuje priama a bezprostredná príčinná súvislosť. Je úplne bežné, že dospelí ľudia majúci vlastné rodiny, ktoré živia svojou prácou, nemajú toľko voľného času na

priateľov a voľnočasové aktivity, ktorým sa venovali napríklad v mladosti počas štúdií a pod.. Uvedené ale nepredstavuje podľa žalovaného argument spôsobilý preukázať dôvodnosť uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy
v peniazoch.

2.9. K pôsobnosti a transpozícii Smernice 2003/88/ES žalovaný uviedol, že štátnu službu príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykonávajúcich zásahovú činnosť, (ktorá je špecifická nerovnomerným rozvrhnutím služobného času, na ktorý priamo nadväzuje určená služobná pohotovosť), možno jednoznačne subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti Smernice 89/391/ EHS v článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Rovnako úlohy, ktoré príslušníci Hasičského a záchranného zboru plnia, možno podľa súvisiacich právnych predpisov týkajúcich sa civilnej ochrany, integrovaného záchranného systému ako aj právnej úpravy samotného Hasičského a záchranného zboru, bez akýchkoľvek pochybností subsumovať pod pojem „osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“ v zmysle článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Podľa žalovaného nedošlo ani k nesprávnej transpozícii relevantných článkov Smernice 2003/88/ES do slovenského právneho poriadku.

3. Žalobca sa k odvolaniu žalovaného nevyjadril.

4. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie proti rozsudku bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach odvolania (§ 379, § 380 CSP) a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) pričom dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej časti ako vecne správny potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP.

5. Odvolací súd preskúmaním veci v rozsahu a z dôvodov vymedzených odvolaním dospel k záveru, že súd prvej inštancie vzal pri svojom rozhodovaní do úvahy všetky skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov účastníkov vyplynuli, neopomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo, výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 191 CSP. Pri rozhodovaní súd prvej inštancie použil správny právny predpis, správne ho vyložil a na daný skutkový stav ho aj správne aplikoval. Odvolací súd sa preto stotožňuje so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie a z tohto dôvodu si odvolací súd aj osvojil dôvody napadnutého rozhodnutia, v celom rozsahu na ne odkazuje v zmysle § 387 ods. 2 CSP a k odvolacím námietkam žalovaného dodáva nasledovné:

6. Pokiaľ ide o jednotlivé odvolacie námietky žalovaného, odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku správne poukázal na rozsudok Súdneho dvora C-429/09 zo dňa 25.11.2010 vo veci Günter Fuss, ktorý sa zaoberal otázkou výkladu Smernice EURópskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času v súvislosti s porušením čl. 6 Smernice, ustanovujúceho maximálny týždenný pracovný čas. Uvedené konanie sa týkalo pracovníka, ktorý bol ako hasič zamestnaný v rámci zásahovej služby spadajúcej do verejného sektora
a jeho rozpis služieb stanovoval v priemernej dĺžke 54 hodín týždenne a zahŕňal 24 hodinové zmeny, pričom každá takáto 24 hodinová zmena, v rámci ktorej musel byť hasič prítomný na pracovisku, pozostávala z aktívnej služby a pohotovostnej služby, ktorá môže byť prerušená zásahovou činnosťou.

7. Článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas,
v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa tak nadčasy, ako aj pracovnú pohotovosť, a od ktorej sa nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka. Súdny dvor vo svojich rozhodnutiach konštatoval, že členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzia.

8. Zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v § 85 až § 94 upravuje podmienky výkonu štátnej služby so zameraním na pojmy: týždenný služobný čas, nerovnomerné rozvrhnutie služobného času, prestávky v štátnej službe, nepretržitý odpočinok medzi služobnými dňami, dĺžka nepretržitého odpočinku v týždni, dni služobného pokoja, štátna služba nadčas, služobná pohotovosť a dovolenka. Podľa prílohy č. 4 bod 6 zákona do jeho znenia bola prebratá Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (bod 6 prílohy č. 4). Z predmetných ustanovení zákona ale nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času a práve v tejto skutočnosti spočíva rozpor slovenskej právnej úpravy s právom Európskej únie. Súdny dvor opakovane konštatoval, že pojem „pracovný čas“ uvedený v smernici 2003/88 je autonómnym pojmom práva EÚ, ktorý treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel tejto smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Článok 2 ods. 1 a 2 smernice 2003/88 vymedzuje „pracovný čas“ ako „akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti…“ a „čas odpočinku“ ako „akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom“. Ako Súdny dvor zdôraznil vo svojej judikatúre, rozlišovanie je binárne: buď je určitý čas pracovným časom, alebo nie je. Normotvorca teda nepovažoval za vhodné stanoviť nijakú ďalšiu kategóriu alebo kategórie, pomocou ktorých by umožnil určité rozlišovanie alebo nuansy. Súdny dvor v rozsudku vo veci C-518/15 Ville de Nivelles/Rudy Matzak zdôraznil, že členské štáty sa nemôžu, pokiaľ ide o určité kategórie hasičov prijatých do verejných hasičských služieb, odchýliť od súboru povinností vyplývajúcich z ustanovení smernice vrátane pojmov „pracovný čas“ a „čas odpočinku“. Smernica neumožňuje ani to, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali inú definíciu pojmu „pracovný čas“, ako je definícia uvedená v tejto smernici. Smernica síce stanovuje možnosť členských štátov uplatňovať alebo prijímať ustanovenia, ktoré sú priaznivejšie pre ochranu bezpečnosti a zdravia pracovníkov, ale táto možnosť sa neuplatňuje na definíciu pojmu „pracovný čas“. Toto konštatovanie potvrdzuje aj účel tejto smernice, ktorý má zabezpečiť, aby sa definície v nej uvedené nemohli vykladať rôzne v závislosti od vnútroštátneho práva. Článok 6 písm. b) smernice 2003/88 predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa tak nadčasy ako aj pracovnú pohotovosť a od ktorej sa nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka. Ako už Súdny dvor viackrát rozhodol, členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) smernice 2003/88 tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzia.

9. Zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore umožňuje zamestnávateľovi, resp. služobnému úradu rozvrhnúť príslušníkovi zboru služobný (pracovný) čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú v čl. 6 písm. b) Smernice Európskeho parlamentu a rady 2003/88/ES zo 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času. Je potrebné zdôrazniť, že povinnosť členských štátov vyplývajúca zo smernice, ktorou je dosiahnuť výsledok stanovený smernicou, ako aj ich povinnosť prijať všetky opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy na zabezpečenie splnenia tejto povinnosti, sa vzťahuje na všetky orgány členských štátov. Vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností, je potrebné konštatovať, že Slovenská republika ako členský štát EÚ v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov, konkrétne príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, neprijala opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času, stanovenej v čl. 6 písm. b) cit. Smernice.

10. Vo vzťahu k pôsobnosti Smernice na žalobcu, t. j. na hasiča, resp. príslušníka Hasičského a záchranného zboru, treba poukázať na rozsudok Súdneho dvora v spojených veciach C-397/01 až C-403/01 zo dňa 5.10.2004 Pfeiffer a i., ako aj v uznesenie Súdneho dvora vo veci C-52/04 zo 14. júla 2005 Personalrat der Feuerwehr Hamburg. Čl. 1 ods. 3 Smernice definuje svoj rozsah pôsobnosti na všetky odvetvia činností, verejné i súkromné, pričom výslovne odkazuje na článok 2 smernice 89/391/EHS. Smernica 89/391 sa v zmysle čl. 2 ods. 1 uplatňuje na „na všetky odvetvia činnosti a to verejné aj súkromné“, ku ktorým okrem iného patria všeobecne uvedené činnosti služieb (priemysel,

poľnohospodárstvo, obchod, administratíva, služby, vzdelávanie, kultúra, voľný čas atď.) Ako vyplýva z ods. 2 prvého pododseku tohto čl. neuplatňuje sa uvedená smernica tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, napríklad v oblasti služieb civilnej ochrany. Na činnosť vykonávanú žalobcom sa ale táto výnimka nevzťahuje. Výnimky z pôsobnosti uvedené v čl. 2 ods. 2 v prvom pododseku Smernice je potrebné s ohľadom na cieľ Smernice (podpora zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci) vykladať zužujúco. Táto výnimka bola prijatá len na účel zabezpečiť riadne fungovanie služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu (napr. prípady živelných pohrôm), pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy. Takáto služba civilnej ochrany sa jasne odlišuje od štandardnej, základnej obsahovej náplne činnosti a plnenia úloh žalobcu ako príslušníka Hasičského a záchranného zboru. Aj zo záverov uznesenia Súdneho dvora vo veci C-52/04 Personalrat der Feuerwehr Hamburg vyplýva, že čl. 2 smernice Rady 89/391/EHS o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci, ako aj čl. 1 ods. 3 smernice Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času sa majú vykladať v tom zmysle, že činnosti vykonávané zásahovými silami takej verejnej požiarnej služby, ako je verejná služba, o ktorú ide v konaní vo veci samej, obvykle patria do pôsobnosti uvedených smerníc, takže článok 6 bod 2 smernice 2003/88/ES v zásade bráni prekročeniu maximálnej hranice 48 hodín určenej ako maximálny týždenný pracovný čas, vzťahujúci sa aj na služby hliadky. Jeho prekročenie je však možné v prípade výnimočných okolností takej závažnosti a rozsahu, ktoré dočasne prevážia cieľ smerujúci k zabezpečeniu riadneho fungovania služieb nevyhnutných pre ochranu takých verejných záujmov, ako sú verejný poriadok, zdravie a bezpečnosť, nad cieľom spočívajúcim v zabezpečení bezpečnosti a zdravia pracovníkov pridelených do zásahových a záchranných jednotiek; aj v takejto výnimočnej situácii však musia byť v čo najväčšom rozsahu zachované ciele smernice 89/391. Súdny dvor aj v tomto rozhodnutí dospel k záveru, že jediným cieľom výnimky, ktorá je uvedená v článku 2 ods. 2 prvom pododseku smernice 89/391, bolo zabezpečenie riadnej činnosti služieb nevyhnutných na účely ochrany bezpečnosti, zdravia, ako aj verejného poriadku v prípade závažných a svojim rozsahom mimoriadnych okolností - napríklad v prípade katastrofy - pre ktoré je charakteristická najmä tá skutočnosť, že môžu pracovníkov vystaviť rizikám, ktoré nie sú zanedbateľné, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie, a ktoré, vzhľadom na ich povahu nie je možné zohľadniť pri rozvrhu pracovného času zásahových a bezpečnostných zložiek. Uvedená výnimka však určite neodôvodňuje to, že členský štát by považoval všetky činnosti vykonávané v príslušných odvetviach za činnosti, na ktoré sa táto výnimka vzťahuje. Kritérium zákonodarcu na určenie pôsobnosti smernice 89/391 sa totiž nezakladá na príslušnosti pracovníkov k takým rozličným odvetviam činnosti uvedeným v článku 2 ods. 2 prvom pododseku tejto smernice, akými sú vo všeobecnosti ozbrojené sily, polícia a civilná ochrana, ale vyplýva výlučne z osobitnej povahy určitých osobitných úloh vykonávaných zamestnancami v týchto odvetviach, čo odôvodňuje výnimku z pravidiel stanovených v uvedenej smernici, a to z dôvodu absolútnej nevyhnutnosti zabezpečenia účinnej ochrany spoločnosti. Vzhľadom na to uvedené činnosti, ktoré sa v ozbrojených silách a záchranných službách vykonávajú za zvyčajných okolností, patria v zmysle vyššie uvedeného ustanovenia do pôsobnosti smernice 89/391. V tomto prípade sa teda táto smernica musí uplatňovať na činnosti hasičskej a záchrannej služby, aj keď tieto činnosti zásahové sily v teréne vykonávajú bez ohľadu na to, či sú zamerané na boj proti požiarom alebo poskytnutie pomoci iným spôsobom, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním, ktoré bolo zverené príslušnej službe, a to aj vtedy, keď zásahy, ktoré môžu byť spojené s týmito činnosťami, sú vzhľadom na svoju povahu nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov, ktorí ich vykonávajú, určitému riziku, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie. Zhrnúc vyššie uvedené je možné konštatovať, že služobná činnosť žalobcu patrí do pôsobnosti Smernice 2003/88/ES.

11. Ďalej je potrebné uviesť, že Súdny dvor tiež rozhodol, že článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že v prípade, ak by nebolo možné vykladať a uplatňovať vnútroštátnu právnu úpravu v súlade s požiadavkami práva Únie, vnútroštátne súdy a správne orgány majú povinnosť uplatňovať právo Únie v celom rozsahu a chrániť práva, ktoré toto právo Únie priznáva jednotlivcom, pričom v prípade potreby neuplatnia nijaké vnútroštátne ustanovenie, ktoré by bolo v rozpore s právom Únie. Je potrebné vziať na zreteľ aj ustálenú judikatúru Súdneho dvora, podľa ktorej zásada zodpovednosti štátu za

škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Únie, ktoré sú mu pripísateľné, je súčasťou systému zmlúv, na ktorých je Únia založená. Z uvedenej judikatúry vyplýva, že táto povinnosť platí v prípade každého porušenia práva Únie členským štátom, a to bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa tohto porušenia dopustil, a bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa práva dotknutého členského štátu v zásade povinnosť túto škodu nahradiť. Uplatnenie podmienok dovoľujúcich konštatovať zodpovednosť členských štátov za škody spôsobené jednotlivcom porušeniami práva Únie musia vnútroštátne súdy v zásade vykonať podľa usmernení Súdneho dvora na ich vykonanie. Je potrebné uviesť, že v súlade s judikatúrou Súdneho dvora môže náhradu takejto škody spôsobenej jednotlivcovi zabezpečiť nielen verejnoprávny subjekt, ale aj štát a že právo Únie nebráni ani tomu, aby mohla zodpovednosť verejnoprávneho subjektu za škodu spôsobenú jednotlivcovi vzniknúť popri zodpovednosti, ktorú má samotný členský štát. Súdny dvor rozhodol, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody, keď sú splnené tri podmienky, t. j. 1) že cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné, 2) existencia škody a 3) priama príčinná súvislosť medzi týmto porušením a škodou, spôsobenou poškodeným jednotlivcom. Tu je potrebné si rovnako uvedomiť, že nárok poškodeného jednotlivca na náhradu škodu je nárokom sui generis, ktorý má svoj základ v záväzkoch žalovanej voči Európskej únii, a nie v zákone č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov a v tomto zmysle nemožno akceptovať požiadavku žalovaného, že žalobca mal povinnosť v spore jednak preukázať predžalobnú výzvu na prerokovanie svojho nároku adresovanú príslušnému orgánu štátu a jednak konaniu predchádzajúce konštatovanie nesprávneho úradného postupu pri transpozície príslušnej smernice zo strany žalovanej. Samotný zákon č. 514/2003 Z. z. tak možno v danom prípade použiť len analogicky (keďže neexistuje osobitný vnútroštátny predpis, ktorý by explicitne stanovoval podmienky vzniku takéhoto nároku a konania o ňom), pričom toto použitie nemôže viesť k obmedzeniu hmotnoprávnych oprávnení založených unijným právom a podmienky vyžadované pre uplatnenie tohto nároku nesmú byť menej priaznivé ako podmienky platné pre obdobné nároky, ktoré vznikli na základe vnútroštátneho práva (zásada ekvivalencie alebo rovnocennosti) a nesmú byť takej povahy, aby v praxi znemožnili alebo nadmerne sťažili získanie náhrady škody (zásada efektivity). V tomto zmysle možno založiť právomoc všeobecného súdu na konanie a rozhodovanie o nároku žalobcu na náhradu škody za nesprávnu transpozíciu smernice do vnútroštátneho právneho poriadku (analogicky ako je to pri nárokoch na náhradu škody, ktoré vznikli z nezákonného rozhodnutia, nesprávneho úradného postupu a podobne podľa zákona č. 514/2003 Z. z.). Na druhej strane ale nemožno od žalobcu požadovať, aby disponoval predchádzajúcou konštatáciou o nesprávnom úradnom postupe pri transpozícii smernice, keď ani pri nároku na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom nemusí poškodení pre uplatnenie svojho práva na náhradu škody na súde takýmto prostriedkom disponovať a otázku, či k nesprávnemu úradnému postupu došlo si vyrieši v konaní o nároku na náhradu škody sám konajúci súd. Pokiaľ ide o predbežné prerokovanie nároku žalobcu príslušným orgánom žalovanej, takúto podmienku uplatnenia nároku žalobcu na náhradu škody na súde by bolo možné podľa odvolacieho súdu analogicky zo zákona č. 514/2003 Z. z. odvodiť, avšak v tomto konkrétnom prípade by to bolo v rozpore so zásadou efektivity, keď je zrejmé, že proti žalovanému sú na súdoch Slovenskej republiky uplatnené príslušníkmi Hasičského a záchranného zboru obdobné pohľadávky na náhradu škody za nesprávnu transpozíciu Smernice v desiatkach až stovkách prípadov a žalovaný podľa vedomosti odvolacieho súdu žiadnemu žalovanému nároku dobrovoľne nevyhovel.

12. Čo sa týka samotných podmienok vzniku nároku žalobcu na náhradu škody za nesprávnu transpozíciu Smernice do slovenského právneho poriadku, ako konštatoval v odôvodnení napadnutého rozsudku už súd prvej inštancie, poškodení jednotlivci majú právo na náhradu, za súčasného splnenia troch podmienok: a) cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva, b) porušenie je dostatočne závažné a c) medzi týmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť.

13. Pokiaľ ide o prvú podmienku, súd prvej inštancie správne konštatoval, že táto podmienka je v danom prípade splnená, pretože článok 6 písm. b) Smernice 2003/88 predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48 hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa nadčasy, a od ktorej sa v prípade neprebratia čl. 22 ods. 1 tejto smernice do vnútroštátneho

práva nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka. Uvedené dôležité pravidlo sociálneho práva nemožno podrobiť akejkoľvek podmienke alebo akémukoľvek obmedzeniu a jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu dovolávať priamo pred vnútroštátnymi súdmi. V prejednávanom spore nebolo sporné, že žalobcovi sú rozvrhované služby takým spôsobom, že na 17 hodinovú riadnu službu v služobný deň nadväzuje určená 7 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku, že služobné povinnosti sú určované na čas nočných hodín, že v prípade, že je počas služobnej pohotovosti vyhlásený poplach a hasiči sú vyslaní na zásah, mení sa služobná pohotovosť na prácu nadčas, že hasiči strávia na pracovisku počas jednej zmeny minimálne 24 hodín. Celkovo žalobca za žalobou vymedzené obdobie od apríla 2020 do marca 2023 (156,45 týždňov) realizoval výkon práce v rozsahu cca 8241,21 hodín, t. j. 731,61 hodín navyše oproti maximálnemu prípustnému času za dané obdobie vyplývajúcemu zo smernice (maximálny týždenný pracovný čas 48 hodín x 156,45 týždňov = 7509,6 hodín), čo zodpovedá v priemere 4,7 hodiny týždenne navyše oproti stanovenému maximu. V tomto smere odvolací súd poukazuje na rozsudok Súdneho dvora zo dňa 03. októbra 2000 Simap (C-303/98, Zb. s. I-7963), uznesenie zo dňa 03. júla 2001, CIG (C-241/99, Zb. s. I-5139) a rozsudok zo dňa 09. septembra 2003, Jaeger (C-151/02, Zb. s. I-8389). Z uvedených rozhodnutí jasne vyplýva, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle smernice 2003/88 a teda, že tento pojem bráni vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej priemerný týždenný pracovný čas, ktorý vzhľadom na to, že zahŕňa takéto obdobia pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby, prekračuje maximálnu týždennú hranicu upravenú v článku 6 písm. b) uvedenej smernice. Súdny dvor v už citovanom rozsudku C-397/01 až C-403/01 vo veci Pfeiffer a i. potvrdil uvedenú judikatúru týkajúcu sa období pracovnej pohotovosti, ktoré odpracovali pracovníci spadajúci do oblasti civilnej obrany. Keďže Súdny dvor navyše zastával názor, že táto otázka, súvisiaca s pojmom „pracovný čas“ v zmysle smernice 2003/88 neponecháva priestor na akékoľvek rozumné pochybnosti, prijal s prihliadnutím na vyššie spomenutú judikatúru uznesenie Personalrat der Feuerwehr Hamburg, v ktorom rozhodol, že činnosti vykonávané zásahovými službami verejnej hasičskej služby - okrem prípadu výnimočných okolností - patria do rozsahu pôsobnosti smernice 2003/88, takže článok 6 písm. b) tejto smernice v zásade bráni prekročeniu 48-hodinovej hranice stanovenej pre maximálny týždenný pracovný čas vrátane zásahových služieb.

14. Pokiaľ ide o ďalšiu podmienku, podľa judikatúry Súdneho dvora dostatočne závažné porušenie práva Únie zahŕňa zjavné a závažné prekročenie hraníc voľnej úvahy členským štátom, pričom zložky, ktoré majú byť v tejto súvislosti zohľadnené, sú predovšetkým stupeň jasnosti a presnosti porušenej právnej normy, ako aj rozsah miery voľnej úvahy, ktorý porušená norma ponecháva vnútroštátnym orgánom. V každom prípade je porušenie práva Únie dostatočne závažné, pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti. Tu sa odvolací súd plne stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie uvedenými v odôvodnení jeho rozsudku, najmä s poukazom na ciele Smernice, ktoré mali byť dosiahnuté stanovením maximálneho týždenného pracovného času - právo pracovníkov na primeranú dobu odpočinku a tým ochrana zdravia a bezpečnosti pracovníkov.

15. Čo sa týka tretej podmienky, vzťah príčinnej súvislosti medzi porušením právnej normy Únie a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom, treba v prvom rade uviesť, že je potrebné sa stotožniť so záverom súdu prvej inštancie, že v posudzovanej veci vznikla žalobcovi nemajetková ujma, ktorú je možné posúdiť podľa zásad upravených v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka vzťahujúcich sa na právo na ochranu osobnosti. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka má fyzická osoba právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Predmetom ochrany podľa tohto ustanovenia sú také rýdzo osobnostné práva človeka, ktoré ovplyvňujú rozvoj jeho osobnosti a sú s ním úzko späté. Jedná sa o nehmotné hodnoty ľudskej osobnosti v jej fyzickej (telesnej), ako aj psychicko - morálno - sociálnej integrite. Jedným z najvýznamnejších osobnostných práv je aj právo na súkromný a rodinný život, ako aj právo na ochranu zdravia. Tieto práva žalobcu boli podľa záverov súdu prvej inštancie, s ktorými sa odvolací súd stotožňuje, porušené. Žalobcovi tak nepochybne vznikla nemajetková ujma. K spochybňovaniu existencie vzniknutej ujmy žalovaným, resp. jej intenzity s poukazom na to, že pokiaľ nie je nariadený služobný zásah, môže žalobca odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, že pri nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby

určený, resp. vymedzený priestor na odpočinok (spánok) zamestnanca, a teda sa od neho nevyžaduje aktívna činnosť, že žalobca nemusí byť bdelý
a aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti, je potrebné odkázať na opakované konštatovanie Súdneho dvora, že pojem „pracovný čas“ treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Vyžaduje si splnenie troch podmienok. Po prvé pracovník musí byť „v práci“, po druhé musí byť zamestnávateľovi k dispozícii a po tretie musí vykonávať svoju činnosť alebo svoje povinnosti. Rozhodujúcim faktorom pri určovaní toho, čo je a čo nie je pracovný čas, je teda požiadavka prítomnosti na mieste určenom zamestnávateľom
a okamžitého poskytovania príslušných služieb. Dôležité je aj zohľadnenie kvality času, ktorý pracovník môže tráviť počas plnenia tohto typu povinností, napríklad to, či sa môže venovať vlastným záujmom a rodine. Z judikatúry Súdneho dvora dokonca vyplýva, že aj čas pracovnej pohotovosti, strávený v domácom prostredí na telefóne (teda mimo priestorov zamestnávateľa), jednoznačne predstavuje pracovný čas, pretože pracovník musí byť neustále k dispozícii zamestnávateľovi a zastihnuteľný, a jeho sloboda pohybu a sloboda organizovať si vlastný program je preto výrazne obmedzená. Z uvedených dôvodov sú aj tieto námietky žalovaného bez právneho významu. Je potrebné vziať na zreteľ tú skutočnosť, že žalobca vykonáva službu na mieste určenom zamestnávateľom (služobný úrad), musí tam byť fyzicky prítomný a bez ohľadu na to, že nemusí byť „aktívny“ počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti a že má vytvorené podmienky na oddych resp. spánok, musí byť plne k dispozícii a pripravený okamžite poskytnúť príslušné služby a plniť si svoje povinnosti. Je oddelený od svojho vlastného sociálneho súkromného prostredia a rodinných a spoločenských väzieb
a jeho možnosť organizovať si svoj súkromný čas a program, venovať sa svojim vlastným potrebám, je nielen výrazne obmedzená, ale priam vylúčená. Ďalej je potrebné prihliadnuť na to, že právo na odpočinok u žalobcu je permanentne niekoľko rokov porušované, že žalobca plní v spoločnosti veľmi zodpovedné úlohy, ktoré neraz vyžadujú aj nasadenie vlastného života, že je o to viac dôležité, aby mal možnosť si po práci aj odpočinúť, venovať sa svojím záľubám, rodine, resp. aj vykonávaniu aktivít, ktoré priamo, či nepriamo súvisia s výkonom jeho povolania. Jeho pracovná pozícia je vysoko zodpovedná, riziková, náročná
a nenahraditeľná. O to väčšia sa javí potreba, aby žalobca ako hasič mal dostatok času na odpočinok, regeneráciu, súkromie, rodinný život.

16. Odvolací súd ďalej uvádza, že smernica 2003/88/ES neobsahuje ustanovenia o práve na náhradu škody v prípade jej porušenia. Čo sa týka peňažnej satisfakcie za porušenie práva žalobcu, zo Smernice potom nemožno vyvodiť, že by právo EÚ uprednostňovalo niektorú
z foriem náhrady škody, keďže neobsahuje nijaké ustanovenie týkajúce sa náhrady škody vzniknutej porušením jej ustanovení. Z Európskej judikatúry však vyplýva, že náhrada škôd spôsobených jednotlivcom porušením práva Únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu ich práv. Je pritom na vnútroštátnom práve členských štátov, aby pri dodržaní zásad rovnocennosti a efektivity určili, či sa náhrada škody musí poskytnúť vo forme udelenia dodatočného náhradného voľna alebo vo forme finančného odškodnenia a jednak definovali pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady. najbližšie k zásahu do osobnosti žalobcu (analógia podľa § 11 až 13 Občianskeho zákonníka Právny poriadok SR tiež nemá výslovnú úpravu ohľadne práva jednotlivca na náhradu škody proti štátu spôsobenej porušením práva únie. Ani zákon č. 514/2003Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci takúto právnu úpravu neobsahuje, preto súd prvej inštancie správne ustálil, že vzhľadom na zistený skutkový stav má ujma žalobcu najbližšie
k zásahu do osobnosti žalobcu (analógia podľa § 11 až 13 Občianskeho zákonníka).
K výhradám žalovaného ohľadne peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy žalobcu je potrebné uviesť, že občianskoprávne prostriedky ochrany osobnosti vymenované v § 13 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka sú uvedené len príkladmo a že právna úprava nevylučuje, aby fyzická osoba použila aj iné prostriedky ochrany. Ktoré z týchto právnych prostriedkov dotknutá osoba použije, závisí predovšetkým na jej vôli, ktorá bude ovplyvnená povahou a intenzitou neoprávneného zásahu. Z § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov, aby boli odstránené následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie, pričom týmto zadosťučinením sa rozumie morálna satisfakcia. Peňažná satisfakcia prichádza do úvahy tam, kde by sa satisfakcia podľa ods. 1 nejavila ako postačujúca. Vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu došlo, t. j., že žalovaný ako členský štát Únie neprijal opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času, resp. prijal vnútroštátnu právnu úpravu v zmysle zákona č. 315/2001

Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, ktorý umožňuje zamestnávateľovi, resp. služobnému úradu rozvrhnúť príslušníkovi zboru služobný čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu, stanovenú v článku 6 písm. b) Smernice Európskeho parlamentu a rady 2003/88/ES, je v prejednávanom spore potrebné urobiť záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu, ako aj žaloba na odstránenie trvajúcich následkov, nie je namieste vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát). Vzhľadom na tieto špecifiká rovnako neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie difamujúcich výrokov a podobne. Uvedené prostriedky nápravy podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka za takýchto okolností strácajú svoju účinnosť a funkčnosť a v takomto prípade súdna prax nevylučuje možnosť bez ďalšieho uplatniť finančné zadosťučinenie. V tomto konkrétnom prípade odvolací súd súdom prvej inštancie priznanú výšku peňažnej náhrady považuje za primeranú, a to vzhľadom na špecifickosť uplatňovaného nároku, subjekt zodpovedný za zásah do osobnostných práv žalobcu, ktorým je štát, dĺžku trvania zásahu a aj s prihliadnutím na skutočnosť, že priznaná peňažná satisfakcia predstavuje vyčíslenie ujmy za čas 731,61 hodín počas 156,45 týždňov, ktorý žalobca nestrávil odpočinkom a nemohol sa venovať rodine s prihliadnutím na špecifické rodinné okolnosti na strane žalobcu. Súd je pri posudzovaní výšky viazaný právnym predpisom len v tom, že má posúdiť primeranosť uplatňovanej výšky ujme, ktorú v dôsledku nesprávnej implementácie normy Európskej únie utrpel žalobca. Spôsob určenia je na úvahe súdu a táto úvaha nie je podľa záveru odvolacieho súdu neprimeraná, zjavne nevybočujúca z pravidiel primeranej náhrady. Odvolací súd považuje výšku nemajetkovej ujmy primeranú k závažnosti nezákonného zásahu, spočívajúc v obmedzení žalobcu slobodne nakladať s voľným časom a organizovať sociálny a rodinný život a rovnako považuje odvolací súd výšku nemajetkovej ujmy primeranú k okolnostiam za ktorých k zásahu došlo, spočívajúc v dlhodobom časovom horizonte, v rámci ktorého dochádzalo k porušovaniu práv žalobcu. Odvolací súd sumarizačne poukazuje aj na rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov v skutkovo a právne totožných prípadoch náhrady nemajetkovej ujmy požadovanej príslušníkmi hasičského a záchranného zboru podporujúce závery tohto rozhodnutia.
K námietke žalovaného, že výška nemajetkovej ujmy by nemala byť vyššia ako náhrady priznané obetiam trestných činov, odvolací súd osobitne uvádza, že v predmetnej veci nejde o nárok na náhradu nemajetkovej ujmy majúci svoj základ v zákone č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, ktorý v ustanovení § 17 explicitne reflektuje na potrebu rešpektovania výšky náhrad priznávaných obetiam trestných činov, a preto je aj v tomto smere odvolacia námietka nedôvodná.

17. Na základe uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, 2 CSP vo výroku I. ako vecne správny potvrdil. Rovnako odvolací súd potvrdil aj rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III. o náhrade trov konania, keď v tejto časti rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza zo správneho právneho posúdenia úspechu žalobcu v predmetnom spore v zmysle ustanovenia § 255 ods. 1 CSP s prihliadnutím na závery rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 56/2017.

18. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bol plne úspešný žalobca, ktorý tak má nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanej v rozsahu 100 %.

19. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov tri ku nule (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.
Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP):
- dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov
b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu
c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP)
- dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,
a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu
b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)
- dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP)
- dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP)
- v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh, § 428 CSP)
- dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom (okrem prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP). Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).